

Modelaanvraagformulier Vangnetuitkering Participatiewet over 2017

Gemeenten ontvangen op grond van de Participatiewet budget voor bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies. Gemeenten die een tekort hebben kunnen onder voorwaarden in aanmerking komen voor een vangnetuitkering. De voorwaarden zijn niet ieder jaar hetzelfde, kijk daarom op de website: www.toetsingscommissievp.nl. Op deze website kunt u ook meer informatie vinden over de aanvraagprocedure en de deadline voor het indienen van een complete aanvraag voor 15 augustus 2018.

Een verzoek Vangnetuitkering Participatiewet over 2017 kan uitsluitend via dit door de minister vastgestelde aanvraagformulier worden ingediend. Onderaan dit formulier staat meer achtergrondinformatie bij dit formulier, o.a. over de aanvraagprocedure, de wet- en regelgeving, de relatie met jaarcijfers (SiSa verantwoording) en de ondersteuning vanuit Divosa.

Dit formulier bestaat uit twee gedeelten:

1. De verklaring van het college en de toelichting op de verklaring
2. De instemming van de gemeenteraad

Bij gedeelte 1 (verklaring college) kiest u tussen 1a of 1b:

- 1a: uw gemeente is zowel over 2015 als over 2016 geen vangnetuitkering verleend.
- 1b: uw gemeente is over 2015 en/of over 2016 wel een vangnetuitkering verleend.

Zowel 1a als 1b bestaat uit vier onderdelen: A, B, C en D. Het gaat om de verklaring van het college (onderdeel D) en een toelichting van het college op deze verklaring. Deze toelichting gebeurt aan de hand van drie vragen (onderdelen A, B en C). Na iedere vraag volgt een tekstveld om het antwoord in te voegen. U kunt hierin tekst en eventueel tabellen of grafieken invoegen. Hierin kan ook worden aangegeven op welke brondocumenten, die eventueel in de gemeenteraad zijn besproken, de aanvraag is gebaseerd. U kunt geen bijlagen toevoegen aan deze aanvraag.

Het formulier gaat door op de volgende bladzijde.

1b. Verklaring college bij een volgend verzoek

Indien uw gemeente over 2015 en/of over 2016 een vangnetuitkering is verleend, vult u 1b in en laat u 1a leeg. 1b bestaat uit de volgende vier onderdelen:

- A. Analyse van de oorzaken van het tekort
- B. Uitgevoerde *interne en externe* maatregelen om het tekort verder te reduceren
- C. Beoogde effect van de genoemde maatregelen
- D. Ondertekening

Het college van de tekortgemeente verklaart dat zij interne en externe maatregelen heeft getroffen om tot verdere tekortreductie te komen en geeft daarop een toelichting door het invullen van de onderdelen A, B en C. Bij D volgt ondertekening door het college van de gemeente. Alle onderdelen moeten worden ingevuld. Bij A, B, en C moet de 'hoofdvraag' (de vet gedrukte zin) worden beantwoord. De subvragen (de bullets direct onder de vraag) zijn suggesties voor gemeenten waar bij de beantwoording op in kan worden gegaan. Deze zijn dus facultatief. De vragen B en C staan toegelicht in een tekstbox.

A. Analyse van de oorzaken van het tekort

Geef in onderstaand tekstveld een analyse van de oorzaken van het tekort.

- Kunt u de omvang van het tekort betrekken bij uw analyse?
- Kunt u aangeven op welke moment het college heeft signaleerd dat (opnieuw) een tekort zou ontstaan?
- Wilt u in uw analyse van de oorzaken de nadruk leggen op factoren die door het college kunnen worden beïnvloed? De analyse betreft dus vooral de ontwikkelingen in de uitgaven van de gemeente.
- U kunt hierbij gebruik maken van de rekentool verdeelmodel bijstandsbudgetten 2017ⁱ en/of de Benchmark van Divosaⁱⁱ.
- De mate van effectiviteit van maatregelen uit voorgaande jaren, kan eveneens van invloed zijn op de omvang van het tekort. Kunt u hier in de analyse op ingaan?

Tekstveld voor antwoord gemeente

De ISD Noordenkwartier stelt na afloop van ieder kwartaal een managementrapportage (marap) op. Hierin wordt een prognose van een eventueel tekort op het BUIG budget opgenomen. De marap wordt aan de gemeenteraad aangeboden.

In het dagelijks bestuur van 15 mei 2017 is de marap van het eerste kwartaal 2017 behandeld. Het tekort van de gemeente Leek werd toen geraamd op € 483.250,00 (9,2%) van het nader voorlopig budget. De marap wordt gezien als globale analyse.

Analyse

Bij het opstellen van de analyse is gekeken naar de oorzaak en omvang van het tekort. Er is onderzoek gedaan naar de in- en uitstroom en de lasten per taakveld.

Daarnaast is onderzoek gedaan naar het bestand. De uitkomsten van het bestandsonderzoek is bij vraag C opgenomen.

<u>Bestand</u>	<u>1-1-2017</u>	<u>31-12-2017</u>	<u>verschil</u>
Algemene bijstand 27 tot AOW	312	309	

Algemene bijstand jonger dan 27	42	36	
Algemene bijstand in inrichting	<u>29</u>	<u>27</u>	
Totaal algemene bijstand	383	372	-11
IOAW	33	39	6
IOAZ	4	3	-1
Bbz	<u>12</u>	<u>10</u>	<u>-2</u>
Totaal	432	424	-8

<u>In-/uitstroom</u>	<u>stand 1-1</u>	<u>instroom</u>	<u>uitstroom</u>	<u>stand 31-12</u>
2016	424	243	-235	432
2017	432	217	-225	424

Instroom

Bij de instroom zien we dat er in 2017 26 personen minder zijn ingestroomd dan in 2016. Opvallend is de sterke afname bij de redenen; te weinig inkomen, einde uitkering WW, zelfstandig beroep/bedrijf en uitkering Bbz. Dit is in lijn met de gunstige economische ontwikkelingen.

Uitstroom

Bij de uitstroom zien we dat er in 2017 tien personen minder zijn uitgestroomd dan in 2016. Opvallend bij de reden van uitstroom is de afname bij reguliere arbeid.

We zien dat het totale bestand in 2017 is afgenomen met acht personen. Bij de meeste regelingen is er sprake van afname, alleen bij de IOAW zien we een toename.

Conclusie is dat de afname van het totale bestand van Leek het gevolg is van de lagere instroom.

Vergelijking bijstandslasten 2016 en 2017

Om inzichtelijk te krijgen bij welke regelingen de uitzettingen in geld zit, is een vergelijking gemaakt tussen de lasten van 2016 en 2017. De SiSa is hierbij uitgangspunt geweest.

<u>Lasten taakveld</u>	<u>SISA 2016</u>	<u>SISA 2017</u>	<u>verschil 2016-2017</u>
Algemene bijstand	4.675.020	4.869.960	194.940
Bbz	208.308	103.721	-104.587
loaw	464.531	532.791	68.260
loaz	65.528	47.445	-18.083
Loonkostensubsidie	<u>122.416</u>	<u>177.671</u>	<u>55.255</u>
Totaal	5.535.803	5.731.588	195.785
<u>Baten taakveld</u>			
Algemene bijstand	93.532	50.866	-42.666
Bbz	12.493	2.578	-9.915
loaw	<u>11.669</u>	<u>994</u>	<u>-10.675</u>
Totaal	<u>117.694</u>	<u>54.438</u>	<u>-63.256</u>
Totaal tlv BUIG	5.418.109	5.677.150	259.041
Budget BUIG	<u>4.947.583</u>	<u>5.285.955</u>	<u>338.372</u>
Tekort op BUIG	-470.526	-391.195	79.331

Uit het overzicht blijkt dat de lasten in 2017 zijn toegenomen in plaats van afgenomen. Toename zit bij de regelingen; algemene bijstand, loaw en de loonkostensubsidie.

Algemene bijstand

De toename wordt door meerdere factoren veroorzaakt. We hebben vastgesteld dat de gemiddelde uitkeringsduur in 2017 242 dagen bedraagt. Dit was in 2016 nog 237 dagen.

Ook zien we, overeenkomstig het landelijk beeld, dat het bestand zich laat kenmerken door de instroom van jongeren zonder startkwalificatie en de toename van het aantal vluchtelingen dat een beroep doet op bijstandsverlening. Daarnaast speelt mee dat het aandeel 50 plussers in de bijstand hoog is. Voor deze groepen is uitstroom naar regulier werk lastiger te realiseren.

loaw

Bij de loaw wordt dit veroorzaakt door toename van het aantal personen (van 33 naar 39). Daarnaast zien we dat de gemiddelde duur van de uitkering is opgelopen van 258 naar 290 dagen.

Loonkostensubsidie

Per 1 juli 2015 is de re-integratieverordening Participatiewet 2015 vastgesteld. In deze verordening is de voorziening "Loonkostensubsidies" voor werkgevers opgenomen.

Deze voorziening biedt de mogelijkheid om een loonkostensubsidie te verstrekken aan de werkgever die een arbeidsovereenkomst sluit met een persoon die tot de doelgroep van de Participatiewet behoort. In tegenstelling tot de wettelijke loonkostensubsidieregeling voor de invulling van de zogenaamde afspraakbanen, kan de subsidie ingevolge de re-integratieverordening ook worden verstrekt voor personen die in staat zijn om met voltijdsarbeid het wettelijk minimumloon te verdienen.

Inzet van deze voorziening leidt tot toename van de lasten bij de loonkostensubsidie. Echter de lasten bij de algemene bijstand worden hierdoor lager. In de praktijk blijkt dat de inzet van deze voorziening vaak tot uitstroom leidt en is daardoor zeer succesvol. In 2016 zijn er 14 loonkostensubsidies verstrekt en in 2017 zijn dat er 20 geweest.

Extern onderzoek

De gemeente Leek heeft jaarlijks te maken met een tekort op het budget BUIG. Om uit te zoeken wat hiervan de oorzaak is, is extern adviesbureau Berenschot, ingeschakeld. De conclusie van Berenschot is dat de tekorten vooral worden veroorzaakt door een ontoereikend macrobudget. Bij vraag B wordt dit toegelicht.

B. Uitgevoerde maatregelen om het tekort verder te reduceren

Omschrijf in onderstaand tekstveld welke (aanvullende) interne en externe maatregelen zijn uitgevoerd om een bijdrage te leveren aan verdere reductie van het tekort. Maak in de beschrijving duidelijk wat interne en wat externe maatregelen zijn. Van het college wordt verwacht duidelijk aan te geven hoe externe inbreng leidde tot het nemen van bepaalde maatregelen. Zie de toelichting in de box op de volgende pagina.

- Geef waar mogelijk en voor zover relevant de relatie tussen oorzaken en maatregelen.
- U kunt in uw antwoord verwijzen naar eerder genomen maatregelen. Indien mogelijk kunt u de effecten van eerder genomen maatregelen betrekken bij de maatregelen die u nu treft.
- U kunt in uw antwoord onderscheid maken tussen maatregelen genomen in 2017-2018 en maatregelen uit eerdere jaren.
- U kunt hierbij ook de maatregelen aangeven die in het kader van de aanpak van uw arbeidsmarktregio worden gedaan.
- U kunt bij het noemen van de maatregelen ook de samenhang met andere maatregelen of effecten in het sociale domein benoemen.

Toelichting bij B

- Indien uw gemeente over 2015 en/of 2016 een vangnetuitkering is verleend, is sprake van een aanhoudend tekort. Indien het college over 2017 aanspraak wenst te maken op een vangnetuitkering moet het college verklaren dat interne en externe maatregelen zijn genomen om tot verdere tekortreductie te komen.
- Voorbeelden van externe maatregelen zijn onder andere consultatie of gebruik maken van goede voorbeelden van andere gemeenten, gebruik maken van een kennisgroep of leercirkel, gebruik maken van de signalen op basis van benchmarking, advies van adviesbureau of maatregelen die na aanleiding daarvan zijn geformuleerd. Indien maatregelen tot stand komen zonder inbreng van externen worden zij als intern aangemerkt. Indien maatregelen met een duidelijk herkenbare inbreng van externen (dus personen of organisaties buiten de eigen gemeente) tot stand komen, worden ze als extern aangemerkt. Van het college wordt verwacht duidelijk aan te geven hoe externe inbreng leidde tot het nemen van bepaalde

maatregelen. Omschrijf hoe een externe maatregel tot stand is gekomen, hieruit moet blijken dat het college actief extern consultatie heeft verricht om te komen tot deze externe maatregel.

- De maatregelen kunnen worden getroffen vanaf het moment dat het tekort bekend is of dat men vanuit een prognose het tekort ziet aankomen, tot uiterlijk voor de datum van inlevering van het verzoek (15 augustus 2018).
- Er zijn meerdere factoren die een invloed hebben op de ontwikkeling van het tekort. Om die reden wordt gesproken van een *bijdrage* aan de reductie van het tekort.

Tekstveld voor antwoord gemeente

Interne maatregelen

Om het tekort te verminderen wordt er streng toegezien op de toegang, de handhaving en er wordt ingezet op het bevorderen van de uitstroom.

Poortwachtersfunctie

De aanvraag begint met een intake op het gebied van werk. Tijdens deze intake wordt beoordeeld wat aanvrager zelf al voor inspanningen heeft verricht om aan het werk te komen. Gekeken wordt wat hij eventueel zelf al doet of er eventueel nog ondersteuning nodig is? Aanvrager wordt voorgelicht over de rechten en plichten die in verband staan met het ontvangen van een uitkering. Door het stimuleren werk te aanvaarden wordt onterechte instroom voorkomen. De intake gebeurt in koppels van klantmanagers inkomen met klantmanagers werk. Dit is een efficiënte werkwijze gebleken. Deze werkwijze heeft geen invloed op de termijn van vaststelling van het recht op uitkering.

Om de poortwachtersfunctie verder te optimaliseren is het intakeproces per 1 juli 2016 als volgt gewijzigd:

- Na melding vindt een zogenaamd 'voorgesprek' plaats met aanvrager. Dit om door middel van een globale beoordeling het eventuele recht op uitkering vast te kunnen stellen. Ondermeer worden inkomen en vermogen gecontroleerd. Dit om onnodige aanvragen te voorkomen.
- De eigenlijke intake begint met oriëntatie op werk. Wat heeft aanvrager zelf al gedaan om aan het werk te komen? Wat doet hij op dit moment en is er nog ondersteuning nodig? Door het stimuleren om werk te aanvaarden wordt onterechte instroom voorkomen.
- Voorheen gebeurde de intake alleen door de klantmanager inkomen (hij beoordeelt het recht op uitkering). Nu gebeurt dit in koppels van klantmanagers inkomen met klantmanagers werk.

Handhaving

Handhaving heeft betrekking op alle uitkeringen voor levensonderhoud die de ISD Noordenkwartier verstrekt. Het richt zich op alle activiteiten die ervoor zorgen dat mensen zich aan de wet- en regelgeving houden en het tegengaan van onterechte instroom. Verder is het doel te voorkomen dat mensen ten onrechte een aanvraag indienen of ten onrechte een uitkering ontvangen.

Een goed handhavingsbeleid is een effectief signaal, zowel intern als extern. Intern naar medewerkers (duidelijk wordt dat fraudealertheid iets oplevert) en extern naar de burger (voor de burger wordt het duidelijk dat fraude niet loont en dat er wel gehandhaafd wordt). Een signaalwerking is heel belangrijk in het kader van preventie.

De afgelopen jaren is de fraudealertheid van de medewerkers alleen maar toegenomen binnen de ISD. Er zijn twee fraudepreventiemedewerkers werkzaam. De onderzoeken, waar zij zich mee bezig houden, kunnen worden onderscheiden in twee categorieën:

- Het onderzoeken van tips en signalen uit bestandsvergelijkingen.
- Het actief uitvoeren van boeteonderzoeken naar aanleiding van fraudeonderzoeken.

Afhandeltermijn aanvragen

Bij de aanvragen algemene bijstand, IOAW en IOAZ wordt er altijd naar gestreefd alles binnen de wettelijke termijn van acht weken af te handelen. In 2017 is 95% van de aanvragen binnen de wettelijke termijn van acht weken afgehandeld.

De ISD Noordenkwartier heeft zelf een informele termijn vastgesteld van vier weken. In 2017 is 74% van de aanvragen binnen deze vier weken afgehandeld.

Hoe sneller een aanvraag is afgehandeld is hoe sneller de aandacht komt te liggen bij re-integratie.

Door medewerkers control wordt actief gecontroleerd of afhandeltermijnen worden overschreden.

Bevorderen uitstroom

Door de ISD zijn diverse beleidsmaatregelen getroffen om, door middel van te initiëren van diverse re-integratie- en activeringsprojecten, de bijstandslasten te verlagen.

Omschrijving van de meest belangrijke projecten die in de afgelopen jaren in uitvoering zijn genomen:

- **Landgoed Nienoord**

(Activerings-)Project Electrokar:

Sinds het jaar 2012 is het landgoed Nienoord autovrij en wordt voor het vervoer van personen en goederen een elektrokar ingezet. Voor de uitvoering van het project worden werkzoekenden ingezet die een grote afstand hebben tot de arbeidsmarkt. Over het jaar 2017 waren tien deelnemers actief

Ambachtenproject:

Vanaf het jaar 2013 zijn werkzoekenden actief binnen het depotgebouw van het museum Nienoord. Hier is destijds een professionele werkplaats gerealiseerd en is een ervaren leermeester aangetrokken voor de aansturing en begeleiding van de deelnemers.

Voorbeelden van de activiteiten zijn reparaties aan meubels van het museum, vervaardigen en onderhoud van aanwijsborden en restauratie van een rijtuig. De werkzoekenden die actief zijn binnen het project komen uit het PRO/VSO onderwijs en uit de doelgroep statushouders.

Naaiatelier:

Eind 2016 is binnen het Museum Nienoord het naaiatelier gevestigd voor werkzoekenden met een niet westerse achtergrond. De werkzaamheden zijn divers maar er wordt vooral gewerkt met de naaimachine. Activering in de breedste zin van het woord is het doel. Voor de dagelijkse begeleiding is een projectmedewerker aangetrokken.

- **WSW –ORGANISATIE NOVATEC**

Arbeidsfit:

Kern van het project Arbeidsfit is dat doorlopend 10 tot 15 werkervaringsplaatsen door het beschutte werkbedrijf van Novatec beschikbaar worden gesteld. Het niveau van de deelnemers verschilt sterk, zowel qua opleidings- als denkniveau. Aan iedere deelnemer worden trainingsfaciliteiten aangeboden. Zoals cv- en sollicitatietraining. De duur van het traject bedraagt in beginsel drie maanden.

"Werken aan Werk":

Het project "Werken aan Werk" is specifiek voor statushouders en richt zich op de arbeidstoeleiding. Doelgroep omschrijving: laagopgeleide statushouders (> 27 jaar) die zelfstandig wonen en al minimaal zes maanden deelnemen aan het inburgeringsprogramma Nederlandse taal op minimaal niveau A1.

"Go OpMaat":

Project "Go OpMaat" is voor statushouders die zijn aangewezen op extra begeleiding en ondersteuning bij hun participatie in de Nederlandse samenleving. Het aanleren van de Nederlandse taal vormt een belangrijk element bij de uit te voeren activiteiten.

- **Health Hub**

In het jaar 2015 is de Health Hub "Knooppunt voor medische technologie in Noord Nederland" in ontwikkeling genomen. Door intensieve samenwerking tussen bedrijfsleven en onderwijs is een kenniscentrum ingericht voor de medische technologische en overige gereguleerde industrie. Binnen de Health Hub is een intensieve samenwerking ontwikkeld tussen UMCG/RUG, Healthy Ageing Network Northern Netherlands (HANNN), en HBO en MBO/LBO instellingen. Belangrijke nevendoelestelling van de Health Hub is het initiëren van re-integratie trajecten in samenwerking met de ISD Noordenkwartier voor werkzoekenden die langdurig werkloos zijn.

- **Waste train Westerkwartier**

Dit project richt zich op mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. De deelnemers wordt leren op een werkplek geboden met een ondersteunend lesprogramma. Doel is uitstroom naar de daarbij betrokken bedrijven. Door deelname aan het project worden de kansen van de jongeren op de arbeidsmarkt, door werkervaring, scholing en vaardigheden, vergroot.

- **Vacature-inloop**

De inloop is iedere donderdagmiddag van 14.00 tot 15.00 uur. Er zijn zowel klantmanagers als accountmanagers aanwezig om de (uitgenodigde) werkzoekenden te woord te staan. Er liggen diverse vacatures voor regulier werk, vrijwilligerswerk en informatie over de diverse projecten waaraan men kan deelnemen. Wekelijks bezoeken gemiddeld 15 klanten de inloopmiddag.

- **CV Training**

Bij de CV trainingen krijgen de deelnemers uitleg over het belang van een CV en wordt er een CV opgesteld.

- **Sport en bewegen**

In dit project wordt met de deelnemers gewerkt aan hun fysieke conditie, doorzettingsvermogen, op tijd komen, sociale contacten en ontspanning. Er worden gesprekken gevoerd om stappen richting vrijwilligerswerk, scholing of een ander project te maken.

- **Groenproject Staatsbosbeheer**

Het groenproject wordt in samenwerking met Staatsbosbeheer uitgevoerd voor deelnemers die graag actief willen zijn bij het onderhoud van de bospercelen en de wandel- en fietspaden.

Trajectbegeleiding voor jongeren in het PrO/VSO

Anticiperend op de wetsontwikkelingen, is in het jaar 2011 door de ISD al een start gemaakt met het organiseren van een samenwerking met de praktijkscholen en de scholen voor het voortgezet speciaal onderwijs (PrO/VSO). Vanaf het jaar 2014 is de ISD actief betrokken geweest bij de ontwikkeling van een methodiek, de zogenaamde Route arbeid, om te komen tot een sluitende aanpak binnen de doelgroep (PrO/VSO) in de arbeidsmarktregio Groningen. Op basis van de regionaal gemaakte afspraken worden alle leerlingen vanaf het derde schooljaar 14/15 jaar geregistreerd en gevolgd door trajectbegeleiders.

In de jaren 2016 en 2017 is extra geïnvesteerd door aanstelling van twee trajectbegeleiders. De leerlingen die in het schooljaar uitstromen richting regulier werk, worden voor de bemiddeling door de trajectbegeleiders in beeld gebracht bij de werkgeversdienstverlening van de ISD. Schoolverlaters die (voorlopig) een te grote afstand hebben tot de arbeidsmarkt, worden in beeld gebracht bij de afdeling WMO voor de inzet van participatievoorzieningen, veelal in de vorm van dagbesteding.

Plan van aanpak statushouders gemeente Leek

In de afgelopen jaren is de toestroom van vluchtelingen naar Nederland fors toegenomen. Ook in de gemeenten Leek is de instroom van statushouders vanaf het jaar 2015 toegenomen. Overeenkomstig het landelijk beeld bestaat deze instroom van 71 personen vooral uit Syrische en Eritrese vluchtelingen. Binnen het uitkeringsbestand van Leek heeft 28% een niet- westerse achtergrond. Voor deze groep (ex-) statushouders werden al diverse integratie en activeringstrajecten uitgevoerd.

Voor de gemeenten Leek is in het jaar 2017 een plan van aanpak ontwikkeld om te komen tot één persoonlijk plan waarin het leren van de taal, het volgen van een opleiding, het krijgen van huisvesting en het vinden van werk niet na elkaar, maar op hetzelfde moment plaatsvinden.

In het persoonlijk plan wordt vastgelegd in welke integratieroute de statushouder wordt ingedeeld:

- Route 1: Arbeidsbemiddeling en matching;
- Route 2: Ondersteuning bij het volgen van onderwijs;
- Route 3: Arbeidsmarktactivering;
- Route 4: Maatschappelijke participatie.

Voor de invulling van de van de duale integratietrajecten voor de statushouders wordt vooral ingezet op een intensieve samenwerking met lokale en regionale organisaties en instellingen. De te organiseren procesregie binnen de keten van samenwerkende partijen is door de gemeente Leek bij de ISD neergelegd.

Het plan van aanpak wordt met voorrang uitgevoerd voor de groep nieuwkomers. Hier op volgend zullen ook voor de voormalige en al genaturaliseerde statushouders nieuwe plannen van aanpak worden opgesteld met indeling van de integratieroute. Op 1 december 2018 zal het plan van aanpak worden afgerond en de definitieve verantwoordingsinformatie worden aangeleverd.

Om uitvoering te kunnen geven aan het plan is geïnvesteerd in een tijdelijke uitbreiding van de formatie. Dit door de inzet van een werkconsulent (1 fte), programmamanagement (0,5fte) en administratieve ondersteuning (0,5 fte).

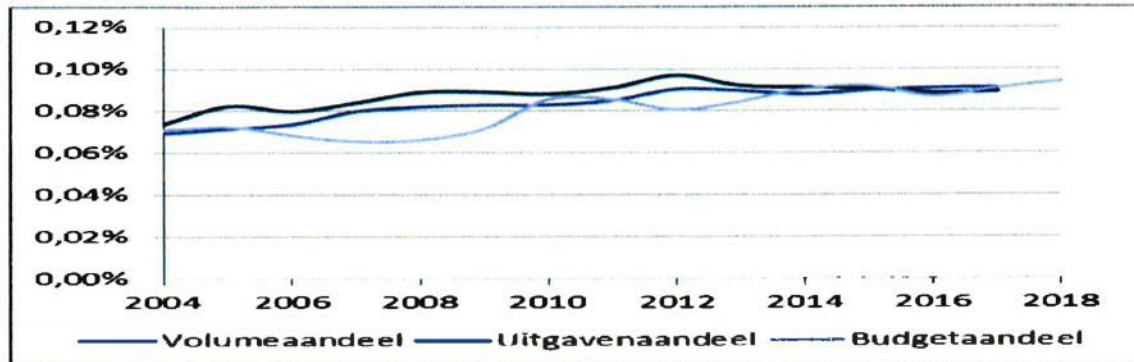
Externe maatregelen

De gemeente Leek heeft jaarlijks te maken met een tekort op het budget BUIG. Om uit te zoeken wat hiervan de oorzaak is, is extern adviesbureau Berenschot, ingeschakeld. De conclusie van Berenschot is dat de tekorten vooral worden veroorzaakt door een ontoereikend macrobudget. Dit wordt in onderstaand overzicht weergegeven over de jaren 2016 en 2017.

<u>Overzicht budget en uitgaven (bedragen € x 1 miljoen)</u>	<u>2016</u>	<u>2017</u>
Bijstandsbudget	€ 4,95	€ 5,29
Netto bijstandsuitgaven	€ 5,42	€ 5,68
Saldo	€ -0,47	€ -0,39
Als gevolg van macro overschot of – tekort	€ -0,30	€ -0,31
Als gevolg van verdeling	€ -0,17	€ -0,08
% Saldo	-9,5%	-7,4%
% Als gevolg van macro overschot of – tekort	-6,0%	-6,0%
% Als gevolg van verdeling	-3,5%	-1,4%

In bovenstaande tabel is binnen het saldo onderscheid gemaakt naar het tekort als gevolg van het macrobudget en als gevolg van de verdeling.

Daarnaast heeft Berenschot onderzoek gedaan naar hoe het aandeel dat de gemeente Leek heeft in het totale budget zich verhoudt ten opzichte van het aandeel in de landelijke uitgaven en aandeel in het landelijke volume.

In de aandelen van de gemeente Leek zien we een licht stijgende trend over de afgelopen jaren. Het volumeaandeel ligt tot 2014 iets boven het uitgaven- budgetaandeel. Dit is een indicatie dat de gemeenten een hoger aandeel uitkeringen verstrekt ten opzichte van het aandeel in de uitgaven. Dit duidt op een gemiddeld lagere prijs per uitkering. Het budgetaandeel ligt in een aantal jaren onder het uitgavenaandeel, wat correspondeert met de tekorten in die jaren die we hierboven al zagen. Vanaf 2014 liggen het uitgaven- en budgetaandeel op ongeveer gelijke hoogte. Toch is er in die jaren sprake van een tekort, dat wordt veroorzaakt door een ontoereikend macrotekort.

Als de uitkomsten van het verdeelmodel en de werkelijke aantallen tegen elkaar worden afgezet, dan zien we dat voor een aantal groepen er meer mensen in de bijstand zitten dan berekend is volgens het verdeelmodel. Bij de gemeente Leek betreft dit de groep jongeren met een Pro/VSO achtergrond en mensen met een niet-westerse migratie achtergrond. Door Berenschot wordt aangegeven dat hier mogelijk een stuk verbeterpotentieel in zit.

Regionale maatregelen

De gunstige economische ontwikkelingen, de aantrekkelijke werkgelegenheid en daling van de werkloosheid leidt tot een krapte op de arbeidsmarkt. Ook in Noord Nederland is dat het geval, met name in de sectoren ICT, techniek, de bouw en de zorg. Met de toenemende vraag naar personeel is er steeds meer sprake van een mismatch tussen de kwalificaties van de werkzoekenden in de uitkeringsbestanden en de eisen die (in nieuwe banen) worden gesteld.

Om te komen tot effectieve maatregelen om de uitstroom van werkzoekenden te bevorderen en zo te komen tot lagere uitkeringslasten, is de gemeente Leek afhankelijk van de regionale samenwerking op dit terrein. De gemeente Leek is actief betrokken bij het overleg van de arbeidsmarkt Groningen "Werk in Zicht!" (WIZ). Ook in samenwerking met de arbeidsmarktregio's Drenthe en Friesland wordt sinds dit voorjaar gewerkt aan de ontwikkeling van een pakket aan maatregelen om de mismatch tussen vraag en aanbod te verkleinen. Het doel en ambitie van deze regionale aanpak is om ervoor te zorgen dat:

- Het scholingsniveau van de beroepsbevolking stijgt
- Werkgevers beter opgeleide werknemers krijgen
- De veerkracht en mobiliteit van de beroepsbevolking toeneemt
- De arbeidsparticipatie structureel toeneemt en de krapte op de arbeidsmarkt afneemt
- De arbeidsparticipatie van personen met een arbeidsbeperking toeneemt
- Samenwerkingsstructuur en partnerschap sociale partners met overheden en onderwijsinstellingen wordt versterkt en verbreed (naar regio's en sectoren).

Deze voorstellen zullen in de komende maanden verder worden uitgewerkt.

C. Beoogde effect van de genoemde maatregelen

Omschrijf in onderstaand tekstveld het beoogde effect van de genoemde (aanvullende) interne en externe maatregelen, die een bijdrage leveren aan het *verder* reduceren van het tekort. Hierbij gaat het om een indicatie.

- U kunt een inschatting van het beoogde effect kwantitatief uitdrukken en als dat niet mogelijk is kunt u het beoogde effect kwalitatief uitdrukken. Onder kwantificering wordt verstaan: de beoogde opbrengst in minder uitkeringen respectievelijk in het beoogde besparingsbedrag.
- U kunt de beoogde effecten presenteren per maatregel of als dat niet mogelijk is voor meerdere maatregelen gezamenlijk.
- U hoeft geen onderscheid te maken tussen beoogd effect van interne maatregelen en beoogd effect van externe maatregelen.

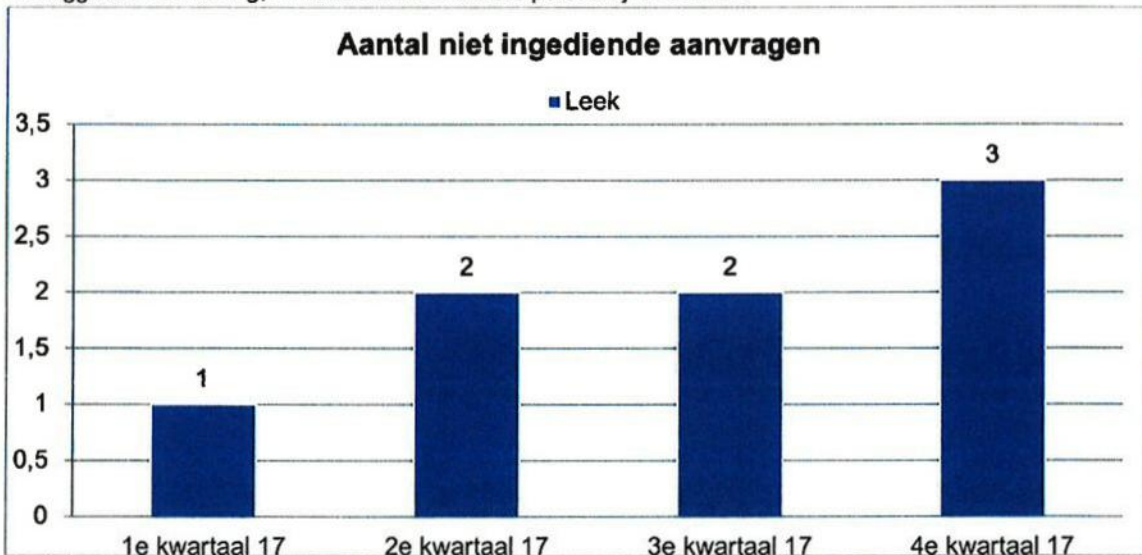
Toelichting bij C

- In de regelgeving staat dat het college verklaart dat het interne en externe maatregelen heeft getroffen om tot *verdere* tekortreductie te komen. Het tekort verder reduceren betekent dat het college inzichtelijk maakt dat het maatregelen treft waarmee het college beoogt/verwacht dat deze bijdragen aan het verder reduceren van het tekort ten opzichte van voorgaande jaren.
- De toetsingscommissie geeft geen oordeel over de mate van effectiviteit van de maatregelen. De toetsingscommissie beoordeelt of een antwoord wordt gegeven op de hoofdvraag (vet gedrukt).

Tekstveld voor antwoord gemeente

Besparing door de poortwachtersfunctie

Onderstaande tabel laat het aantal personen zien dat zich heeft gemeld voor bijstand. Deze personen hebben een intakegesprek gehad maar hebben uiteindelijk geen aanvraag ingediend. Redenen hiervan zijn onder andere: vermogen boven de vermogensgrens, inkomsten boven de van toepassing zijnde bijstandsnorm, recht op een voorliggende voorziening, inmiddels werk of andere persoonlijke redenen.

Het totaal aantal aanvragen in 2017, dat niet in behandeling is genomen, bedraagt voor de gemeente Leek acht (in 2016 18 aanvragen).

Voor de gemeente Leek levert dit een besparing op van € 113.600,00. De besparing is berekend op basis van de gemiddelde prijs van een uitkering van € 14.200,00.

Besparing door handhaving

Fraudepreventie kan gevolgen hebben voor de uitkering van de inwoner. Zo kan bijvoorbeeld de hoogte van de uitkering wijzigen, een uitkering kan worden afgewezen maar ook worden teruggevorderd. Dit levert uiteraard besparingen op. Deze besparingen worden berekend aan de hand van een fictief besparingsmodel. In 2017 hebben er 19 fraude onderzoeken plaatsgevonden en leidde tot de volgende terugvorderingen en besparingen:

Terugvorderingen en besparingen	Leek
Terugvordering	€ 71.217,94

Besparing categorie 1	€ 12.770,63
Besparing categorie 2	€ 11.815,86
Besparing categorie 3	€ 10.682,67
Totaal	€ 106.487,10

Kenmerken uitkeringsbestand

Uit de door de ISD opgeleverde managementrapportage over het eerste kwartaal 2018 blijkt dat er een stagnatie optreedt in de uitstroomresultaten van de gemeente Leek en dat het aantal uitkeringen nagenoeg gelijk is gebleven, van 424 naar 423 uitkeringen (exclusief partners). Dit ondanks de gunstige economische ontwikkelingen en de forse toename van het aantal openstaande vacatures.

De uitstroom laat zich vaststellen op de beëindiging van 39 uitkeringen waarvan 13 beëindigingen van de inrichtingsnorm. Omgerekend op jaarbasis betekent dit een uitstroom van 104 reguliere uitkeringen.

Prognose uitstroom 2018 op basis van het resultaat van het 1 ^o kwartaal:	104
Uitstroomresultaten 2017:	153
Uitstroomresultaten 2016:	165

Om de stagnatie van de uitstroom te verklaren, zijn de kenmerken van het uitkeringsbestand in kaart gebracht.

Bestandsinformatie Participatiewet (stand van zaken per 1 mei 2018)

Inclusief partners doen in totaal 502 personen een beroep op de bijstandsverlening (237 mannen en 265 vrouwen).

Leeftijdsopbouw

Leeftijdsgroep	Aantal
18 tot 27 jaar	42
27 tot 40 jaar	107
40 tot 50 jaar	111
50 tot 60 jaar	136
60 tot 68 jaar	106
Eindtotaal	502

Uit de tabel blijkt dat 48% ouder is dan 50 jaar en waarvan 21% ouder is dan 60 jaar.

Uitkeringsduur

	18 tot 27 jaar	27 tot 40 jaar	40 tot 50 jaar	50 tot 60 jaar	60 tot 68 jaar	Eindtotaal
00 tot 02 jaar	36	54	48	50	31	219
02 tot 05 jaar	6	36	33	25	31	131
05 tot 10 jaar		17	16	35	25	93
10 tot 15 jaar			9	10	9	28
15 jaar en langer			5	16	10	31
Eindtotaal	42	107	111	136	106	502

Uit de tabel van de uitkeringsduur blijkt dat bij 152 personen (30%) de uitkeringsduur langer is dan 5 jaar. Opvallend is ook de hoge instroom van werkzoekenden in de afgelopen twee jaar die ouder zijn dan 40 jaar.

Uitkeringsgerechtigden met een niet-westerse achtergrond:

Van de 502 uitkeringsgerechtigden heeft ruim 22 procent een niet-westerse achtergrond. Eind 2017 is de gemeente Leek gestart met de uitvoering van het project Statushouders Leek. Van deze 71 statushouders is de relatief jonge leeftijd van deze groep statushouders opvallend, 64% is jonger dan 40 jaar. In veruit de meeste situaties vormt met name het taalniveau (voorlopig) een struikelblok om de statushouders te bemiddelen naar regulier werk. Van de 45 voormalige statushouders ontvangen 43 personen langer dan 5 jaar een bijstandsuitkering.

PrO/VSO

Sinds 2015 is gestaag de instroom in de Participatiewet op gang gekomen van Pro/VSO leerlingen. Per 1 mei jl. zijn voor het schooljaar 2017/2018 in totaal 31 schoolverlaters uit Leek bij de trajectbegeleiders in beeld gebracht. Doelstelling is om deze groep jongeren te bemiddelen naar een afspraakbaan. Indien plaatsing bij een reguliere werkgever niet direct mogelijk is, zal een deel van deze groep jongeren een beroep doen op bijstandsverlening.

Startkwalificatie (minimaal MBO 2-niveau):

	Aantal	%
Ja	114	20
Hbo-niveau	11	2
Mbo/havo/vwo-niveau	97	17
Wetenschappelijk onderwijs	6	1
Nee	450	80
Basisniveau	60	11
Geen basisopleiding	9	2
Lbo/mavo-niveau	229	41
Mbo 1	13	2
Onbekend 1)	139	24
Eindtotaal	564	100

1) Toelichting bij onbekend:

In deze gaat het met name om de statushouders waarbij het opleidingsniveau (nog) niet kan worden vastgesteld. In de tabel zijn ook de werkzoekenden meegeteld die op de peildatum geen uitkering ontvingen, maar wel deelnamen aan een traject. De zogenaamde niet-uitkeringsgerechtigden.

Conclusie

Het tekort op het budget is voornamelijk het gevolg van een ontoereikend macrobudget en de verdeling. Daarnaast stagneert de uitstroom. Hieronder wordt aangegeven waardoor de uitstroom stagneert.

Kenmerken bestand gemeente Leek

- Toenemende vergrijzing. Bijna de helft van het bestand (48%) is ouder dan 50 jaar.
- De groep jongere werkzoekenden zijn vooral statushouders en schoolverlaters uit het PrO/VSO.
- Eén derde van het bestand is al langer dan 5 jaar aangewezen op bijstandsverlening.
- 22% van het bestand heeft een niet-westerse achtergrond.
- 80% van het bestand heeft geen startkwalificatie.

Stagnatie van de uitstroom

Vanwege de aantrekkende economie en de toenemende vraag naar personeel, kende het uitkerings-bestand over de jaren 2016 en 2017 een dynamisch karakter. De hoge uitstroomcijfers werden gecompenseerd door de toegenomen instroom van statushouders. Opvallend in deze jaren is verder de hoge instroom van werkzoekenden die ouder zijn dan 50 jaar. Dit vanwege het bereiken van de maximale duur van de WW-uitkering. Het zogenaamde na-ijleffect van de economische crisis. De dynamiek in het bestand van Leek in deze jaren is overeenkomstig het landelijk beeld. Zo was landelijk de instroom in de bijstand in het afgelopen jaar 29% en de uitstroom 30% (benchmark Divosa).

De ontwikkelingen in het eerste kwartaal van dit jaar laten zien dat de uitstroom naar regulier werk in Leek stagneert. Zoals blijkt uit de dagelijkse praktijk, is dit vooral om de reden dat de vraag van de werkgever (met name bouw, techniek en zorg) niet aansluit op het huidige aanbod binnen het uitkeringsbestand. Het missen van een passende beroepsopleiding en ervaring zijn doorgaans de reden dat een match niet tot stand komt. Zo ontstaat langzamerhand het beeld dat de meest kansrijke werkzoekenden al in de jaren 2016 en 2017 zijn uitgestroomd.

Het aantal uitkeringen is in de maand april 2018 in Leek gestegen van 423 naar 425 uitkeringen. Dit betekent dan ook dat niet alleen de uitstroom stagneert, maar er ook een afnemende instroom in de bijstand is en het bestand meer een statisch karakter gaat dragen.

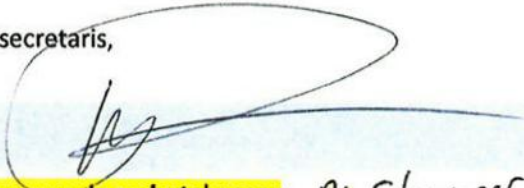
D. Ondertekening

Bij D volgt ondertekening. Een verzoek tot vangnetuitkering dient door het college van burgemeester en wethouders te worden ingediend, ook indien de uitvoering van de Participatiewet aan een samenwerkingsverband is overgedragen (meer informatie hierover in de toelichting onderaan het formulier). De ondertekening geschiedt door burgemeester en secretaris.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Leek verklaart dat het voor 15 augustus 2018 de genoemde interne en externe maatregelen heeft getroffen om te komen tot verdere tekortreductie.

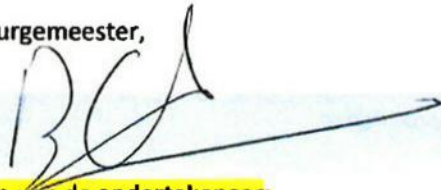
Datum: 6 augustus 2018

De secretaris,

Naam van de ondertekenaar: M. Schouper

De burgemeester,

Naam van de ondertekenaar:

B.C. NOBUSSTRA

2. Instemming gemeenteraad

In artikel art. 10, eerste lid, onderdeel d, BPw staat dat deze verklaring de instemming van de gemeenteraad moet hebben. Met de instemming van de gemeenteraad bevestigt de gemeenteraad dat het college inzicht heeft gegeven in de maatregelen die zijn getroffen om het tekort te reduceren. De instemming heeft geen betrekking op het inhoudelijk oordeel dat de gemeenteraad eventueel over de maatregelen van het college heeft uitgesproken. De gemeenteraad hoeft het dus niet eens te zijn met de maatregelen.

De ondertekening geschiedt door burgemeester en griffier. De gemeenteraad dient uiterlijk voor het moment van indiening van het verzoek haar instemming te hebben gegeven, uiterlijk 15 augustus 2018.

De gemeenteraad van de gemeente Leek stemt in met de onder 1. afgegeven verklaring door het college van deze gemeente.

Datum: 20 juni 2018

Ondertekening

De voorzitter,

Naam van de ondertekenaar: B.C. Hoekstra

De griffier,

Naam van de ondertekenaar: M. Frensel